SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 258/2011-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. októbra 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Ing. I. F., B., zastúpeného advokátkou JUDr. R. M., Z., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 372/02 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 372/02 p o r u š i l základné právo Ing. I. F., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ing. I. F. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Ing. I. F. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 392,73 € (slovom tristodeväťdesiatdva eur a sedemdesiattri centov), ktorú j e Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. R. M., Z., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 258/2011-11 z 9. júna 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. I. F., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 372/02 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že «(...) Sťažovateľ sa návrhom na začatie konania zo dňa 14. 10. 2002 podaným Okresnému súdu Bratislava IV. dňa 15. októbra 2002 domáhal vydania rozsudku, ktorým súd uloží povinnosť zaplatiť sťažovateľovi ako navrhovateľovi v 2. rade sumu 30 348, 93 € z titulu náhrady škody. Z dôvodu toho, že bol pravdepodobný vznik nenávratného stavu, kedy navrhovateľ nebude mať možnosť v prípade výkonu súdneho rozhodnutia uspokojiť svoju pohľadávku voči odporcovi, sťažovateľ sa týmto návrhom na začatie konania zároveň domáhal vydania predbežného opatrenia. (...)

Dňa 5. 1. 2011 podal sťažovateľ Okresnému súdu Bratislava IV. sťažnosť na prieťahy v konaní listom zo dňa 2. 1. 2011 v ktorom uviedol:

„Som účastníkom konania, vedeného na Vašom súde pod spisovou značkou 10 Cb/372/2002. Ide o konanie o náhradu škody, ktorú mi spôsobil dodávateľ stavby - rodinného domu jej nesprávnym osadením. Môj spor trvá už viac než 8 rokov, pritom nejde o žiadny problematický spor s náročným dokazovaním. Za tých 8 rokov sme pojednávali asi len 6 krát, aj v súčasnosti bolo verejné pojednávanie veci odročené dňa 22. 10. 2008 na neurčito s tým, že bude vypracovaný znalecký posudok. Ten mi bol doručený až teraz v decembri 2010 (po dvoch rokoch) a pojednávanie stále nie je vytýčené. V zásade môžem byť rád, že dodnes žalovaný existuje a jeho spoločnosť stále vykonáva stavebnú činnosť. Nechcem však v dôsledku nekonania súdu dospieť jedného dňa k rozsudku, ktorý nebude z tohto dôvodu vykonateľný.“ (...)

Predsedníčka Okresného súdu Bratislava IV. JUDr. M. Č. listom s názvom Odpoveď na sťažnosť vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava IV. pod sp. zn. 10 Cb 372/2002 zo dňa 1. 2. 2011 konštatovala, že sťažnosť na prieťahy v danej veci je dôvodná.

Konštatujeme, že vo veci podanej na Okresný súd Bratislava pod sp. zn. 10 Cb 372/2002 pretrváva stav právnej neistoty sťažovateľa ako osoby domáhajúcej sa súdnej ochrany a rozhodnutia súdu. Poukazujeme na neefektívnosť konania súdu, vzhľadom na povahu veci, keďže prejednávanú vec nemožno považovať za skutkovo, právne ani procesné zložitú na prejednanie a rozhodnutie, avšak na druhej strane je pre sťažovateľa ako navrhovateľa významná, pretože ide o jediný spôsob ako sa domôcť ochrany svojich práv a oprávnených nárokov, keďže všetky kroky, ktoré sťažovateľ podnikol na ich ochranu sa ukázali ako bezúspešne. Zároveň poukazujeme na tú skutočnosť, že v priebehu konania sa nekonštruktívnym rozhodovaním súdu umožnilo pôvodnej žalovanej spoločnosti niekoľkokrát pretransformovať a v súčasnej dobe považujeme právny nárok sťažovateľa za nevymožiteľný. (...)

Predmetná vec si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená a fortiori preto, lebo vo vzťahu k tejto veci už ústavný súd judikoval porušenie základných práv sťažovateľky, a to nálezom č. k. II. ÚS 66/03-27 zo 7. mája 2003. Okresný

súd Bratislava IV. mal o tom vedomosť, napriek tomu neorganizoval svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená. V každej veci, ktorá bez vážnejších procesných prekážok trvá viac rokov, sú všeobecné súdy povinné konať urýchlene, v opačnom prípade hrozí, že bude zasiahnutá samotná podstata a účel práva na súdnu ochranu, ako aj podstata a účel práva na spravodlivé konanie. (...)

Rozhodnutie vo veci samej trvá od podania žalobného návrhu odo dňa 15. októbra 2002 deviaty rok, táto doba je však neadekvátna náročnosti skutkovej a právnej problematiky prejednávanej veci, naviac ak od rozhodnutia závisí vymožiteľnosť práva sťažovateľa s poukazom na všeobecne známu konštatáciu, že vymožiteľnosť práva v Slovenskej republike je nízka.

Vzhľadom na tieto skutočnosti, ako aj na ďalšie skutočnosti, ktoré sme v sťažnosti na prieťahy v konaní uviedli žiadame Ústavný súd Slovenskej republiky, aby rozhodol o primeranom finančnom zadosťučinení vo výške 3 000 €, nakoľko sťažovateľ sa dlhodobo nachádza v právnej neistote, čo s poukazom na § 48 ods. 2 prvej vety Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd považuje v konečnom dôsledku za odmietanie výkonu spravodlivosť. (...)».

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava IV. v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 372/2002 porušil základné právo Ing. I. F.(...), aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Bratislava IV. v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 372/2002 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

Ing. I. F.(...) priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je mu Okresný súd Bratislava IV. povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava IV. je povinný zaplatiť náhradu trov konania Ing. I. F.(...) vo výške 257,16 eur na účet(...) advokátky JUDr. R. M., Z., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 3266/2011 zo 6. júla 2011 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 5. augusta 2011.

2.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

«(...) Po prešetrení vecí som zistila, že pod sp. zn. 10Cb/372/2002 bolo na tunajšom súde vedené konanie v právnej veci navrhovateľov: 1. T. V. a 2. I. F. proti odporcovi: M., s. r. o. (pôvodne I., s. r. o.) o zaplatenie 30 348,93 eura s príslušenstvom.

Konanie je toho času právoplatne skončené. (...)

Po oboznámení sa s obsahom spisu môžem konštatovať, že prejednávaná vec sa nevyznačuje osobitnou povahou, resp. významom, ktorý by si vyžadoval osobitnú alebo dokonca výnimočnú rýchlosť konania v zmysle Európskym súdom pre ľudské práva vytvorenej koncepcie rýchlosti konania v závislosti od významu a povahy prejednávanej veci. Prejednávaná vec sa však vyznačuje skutkovou zložitosťou, ktorá si vyžiadala rozsiahle dokazovanie, vrátane dokazovania znalcom, výsluchom účastníkov a viacerých svedkov ako aj dokazovanie listinnými dôkazmi. Celková dĺžka súdneho konania bola ovplyvnená množstvom pojednávaní, ktoré boli odročované pre častú neprítomnosť účastníkov a ich právnych zástupcov, ako aj predvolaných svedkov. Značný vplyv na celkovú dĺžku súdneho konania malo aj problematické dokazovanie znalcami. Vo veci boli postupne ustanovení traja znalci, pričom prvý z nich musel byť vylúčený pre pomer ku konateľovi odporcu. Druhý ustanovený znalec po problematickej komunikácii a neochote vypracovať znalecký posudok z dôvodu „šikanovania súdmi SR“ a zdravotných dôvodov napokon požiadal o svoje vylúčenie. Vo veci bol tak ustanovený v poradí tretí znalec, ktorý podmienil vypracovanie znaleckého posudku vyplatením preddavku na svoju znaleckú odmenu. Súdom vyžiadaný preddavok zložili na účet súdu len navrhovatelia. Keďže odporca preddavok nezložil a navrhovateľmi zložený preddavok nepostačoval na úhradu znalcom

žiadaného preddavku, súd musel vyzvať účastníkov na zloženie ďalšieho preddavku a zároveň dal Justičnej pokladnici pokyn na vymáhanie odporcom nezloženého preddavku. Po zložení druhého preddavku navrhovateľmi na účet súdu a jeho následnom vyplatení znalcovi, znalec po urgencii zo strany súdu napokon znalecký posudok vypracoval a súd mohol následne vec meritórne rozhodnúť.

Na základe vyššie uvedeného prehľadu úkonov a po zhodnotení procesného postupu súdu v konaní o prejednávanej veci možno urobiť záver, že súd postupoval v konaní plynulo, jednotlivé úkony vykonával priebežne a účelne v záujme včasného meritórneho rozhodnutia, a tým k odstráneniu stavu právnej neistoty ohľadne práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na súd. Celková dĺžka súdneho konania v prejednávanej veci bola v rozhodujúcej miere ovplyvnené správaním účastníkov a ich právnych zástupcov, ako aj predvolaných svedkov, ktorí sa neustanovovali na nariadené pojednávania a tie museli byť následne viackrát odročované. Nemožno opomenúť ani problematické dokazovanie znalcami, ktoré takisto prispelo k celkovému predĺženiu súdneho konania.

S poukazom na uvedené navrhujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby sťažnosť vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava IV ako nedôvodnú zamietol.

Oznamujem Vám tiež, že súhlasím, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácií Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.»

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujala takéto stanovisko:

„Vo veci sťažnosti na prieťahy v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV. pod sp. zn. č. 10Cb 372/2002 treba poukázať na tú skutočnosť, že aj napriek tomu, že predmetné konanie je právoplatne ukončené v prospech sťažovateľa (po podaní sťažnosti) pohľadávka je v súčasnej dobe nevymožiteľná, pretože nekonštruktívnym konaním súdu sa v priebehu konania umožnilo pôvodnej žalovanej spoločnosti niekoľkokrát pretransformovať.

Odhliadnuc od tejto skutočnosti, znovu poukazujeme na fakt, že prejednávanú vec nemožno považovať za skutkovo, právne a procesné zložitú na prejednanie a rozhodnutie, aby jej ukončenie trvalo od podania návrhu dňa 15. 10. 2002 deväť rokov. Takýmto

postupom súdu došlo k negovaniu a odopieraniu spravodlivosti, nakoľko aj spravodlivé rozhodnutie vo veci vydané v neprimeranom časovom horizonte stráca svoju funkciu, vzhľadom na všeobecne známu konštatáciu, že vymožiteľnosť v Slovenskej republike je nízka. ...

Z tohto dôvodu si v konaní pre ústavným súdom navrhovateľ uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 eur.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 10 Cb 372/02:

Dňa 15. októbra 2002 podali T. V., B. (ďalej len „navrhovateľka 1“), a sťažovateľ na okresnom súde žalobný návrh proti spoločnosti I., s. r. o. (ďalej len „odporca“), na zaplatenie sumy 914 292 Sk spolu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia, ktoré boli zapísané a vedené v oddelení „NcC“ pod sp. zn. 5 NcC 4/2002.

Dňa 16. októbra 2002 bol uhradený súdny poplatok za návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 4. novembra 2002 boli návrhy prevedené do obchodného oddelenia „Cb“ a boli zaevidované pod sp. zn. 10 Cb 372/2002.

Dňa 13. novembra 2002 navrhovatelia doplnili svoju žalobu.

Dňa 14. novembra 2002 boli navrhovateľka 1 a sťažovateľ vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na začatie konania a návrh na nariadenie predbežného opatrenia. Zároveň bol odporcovi zaslaný na vyjadrenie návrh na začatie konania a návrh na

nariadenie predbežného opatrenia a súčasne T., a. s., bola vyzvaná na oznámenie, či odporca je majiteľom sťažovateľom označených účtov.

Dňa 29. novembra 2002 T., a. s., reagovala na výzvu súdu.

Dňa 6. decembra 2002 bolo uznesením č. k. 10 Cb 372/2002-37 nariadené predbežné opatrenie.

Dňa 30. decembra 2002 podal odporca proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia odvolanie.

Dňa 2. januára 2003, pretože odporca nepripojil k odvolaniu splnomocnenie svojho právneho zástupcu, bol výzvou vyzvaný na zaslanie tohto splnomocnenia.

Dňa 29. januára 2003 odporca zaslal súdu vyžiadané splnomocnenie.

Dňa 4. februára 2003 bola dodacia pošta požiadaná o urýchlené oznámenie, kedy bolo uznesenie o nariadení predbežného opatrenia doručené odporcovi, a odporca bol zároveň vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 13. februára 2003 pošta oznámila súdu požadovaný údaj.

Dňa 17. februára 2003 odporca zaplatil súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 25. februára 2003 bol spis spolu s predkladacou správou zaslaný Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní odporcu.

Dňa 10. apríla 2003 krajský súd rozhodol o odvolaní uznesením č. k. 12 Cob 34/03-55, ktorým návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Dňa 9. mája 2003 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 9. júna 2003 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 27. október 2003.

Dňa 20. októbra 2003 sa odporca vyjadril k žalobnému návrhu.

Dňa 27. októbra 2003 bolo pojednávanie odročené na neurčito na návrh účastníkov s tým, že v lehote 30 dní mali súdu oznámiť, či došlo medzi nimi k mimosúdnej dohode.

Dňa 26. novembra 2003 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu, že k mimosúdnej dohode nedošlo a požiadal, aby súd ďalej konal.

Dňa 16. decembra 2003 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 24. marec 2004.

Dňa 24. marca 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 14. jún 2004 z dôvodu vypočutia odporcu; právny zástupca navrhovateľov mal v lehote 10 dní zaslať súdu navrhované listinné dôkazy, mená a adresy svedkov, ktorých navrhuje vypočuť.

Dňa 15. apríla 2004 právny zástupca navrhovateľov doložil do spisu listinné dôkazy.

Dňa 14. júna 2004 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom bol vypočutý právny zástupca odporcu, pričom pojednávanie bolo odročené na 27. október 2004. Na toto pojednávanie boli predvolaní aj navrhovaní svedkovia Ing. V. S., Ing. M. B., M. M. a konateľ odporcu Ing. P. B.

Dňa 27. októbra 2004 sa na pojednávanie nedostavili navrhovatelia, ich právny zástupca (ospravedlnili sa z dôvodu dlhodobej PN odporcu 2 a kolízie pojednávania), konateľ odporcu, predvolaní svedkovia Ing. V. S. a Ing. M. B. sa ospravedlnili z dôvodu dlhodobej PN a kolízie pojednávaní. Pojednávanie bolo odročené na neurčito na návrh právneho zástupcu odporcu z dôvodu, že medzi účastníkmi prebiehajú mimosúdne rokovania, na ktorých sa pokúsia vec v lehote 1 mesiaca usporiadať.

Dňa 17. januára 2005 bol právny zástupca navrhovateľov vyzvaný, aby v lehote 10 dní písomne oznámil súdu výsledok mimosúdnych rokovaní účastníkov.

Dňa 10. februára 2005 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu, že k mimosúdnemu vyrovnaniu nedošlo a navrhovatelia na podanom návrhu trvajú.

Dňa 10. marca 2005 bolo nariadené pojednávanie na 13. jún 2005, tento termín bol z dôvodu čerpania dovolenky zákonnej sudkyne zmenený na 5. september 2005. Právny zástupca navrhovateľov však ospravedlnil neúčasť na uvedenom pojednávaní z dôvodu kolízie pojednávaní a žiadal o určenie nového termínu pojednávania, ktorý bol určený na 7. december 2005. Právny zástupca navrhovateľov sa opätovne ospravedlnil a žiadal odročiť pojednávanie z dôvodu jeho účasti na správcovských skúškach. Pojednávanie bolo z uvedeného dôvodu odročené na 13. marec 2006.

Dňa 13. marca 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. jún 2006 z dôvodu, že sa sťažovateľ (z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti) a konateľ odporcu (z dôvodu čerpania dovolenky) ospravedlnili.

Dňa 21. júna 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 9. október 2006, pretože sa nedostavili svedkovia.

Dňa 9. októbra 2006 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 21. február 2007, pretože sa na pojednávanie nedostavil sťažovateľ (ospravedlnenie z dôvodu vycestovania mimo územia SR) a svedkovia.

Dňa 21. februára 2007 bolo pojednávanie odročené na 14. máj 2007, pretože sa nedostavili svedkovia. Svedkovi Ing. V. S. bola uložená poriadková pokuta vo výške 10 000 Sk.

Dňa 14. mája 2007 bolo pojednávanie odročené na 25. jún 2007 z dôvodu účasti zákonnej sudkyne na školení.

Dňa 25. júna 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 10. október 2007 z dôvodu, že sa na pojednávanie nedostavili svedkovia.

Dňa 10. októbra 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 26. november 2007 na základe žiadosti právneho zástupcu odporcu o poskytnutie lehoty na konzultáciu s konateľom odporcu a zaslania komplexného písomného vyjadrenia a návrhov na doplnenie dokazovania.

Dňa 26. novembra 2007 bolo pojednávanie odročené na 21. január 2008 z dôvodu ospravedlnenia sa právneho zástupcu odporcu (kolízia pojednávaní).

Dňa 21. januára 2008 bolo pojednávanie odročené na 11. február 2008 z dôvodu ospravedlnenia právneho zástupcu odporcu (pohreb zosnulého rodinného príslušníka).

Dňa 11. februára 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu nariadenia dokazovania znalcom. Zástupcom účastníkov konania bola daná lehota 5 dní na zaslanie otázok, ktoré navrhujú znalcovi položiť.

Dňa 7. mája 2008 právny zástupca odporcu zaslal otázky až po urgencii súdu, pričom navrhol, aby súd vypočul ďalších svedkov. Súd návrhu vyhovel a ešte pred nariadením znaleckého dokazovania nariadil pojednávanie na 7. júl 2008, na ktoré predvolal navrhovaných svedkov.

Dňa 7. júla 2008 bolo pojednávanie odročené na 3. september 2008 z dôvodu, že sa nedostavili svedkovia, a z dôvodu ospravedlnenia právneho zástupcu odporcu (uviedol, že mu nebolo doručené predvolanie na pojednávanie).

Dňa 3. septembra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 1. október 2008 na základe žiadosti odporcu, ktorému vypovedal plnú moc právny zástupca a pre krátkosť času si nedokázal zabezpečiť právne zastupovanie.

Dňa 1. októbra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 22. október 2008.

Dňa 22. októbra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu nariadenia dokazovania znalcom. Zástupcovia účastníkov zaslali súdu otázky pre znalca 5. novembra 2008 a 4. decembra 2008.

Dňa 19. januára 2009 bol uznesením okresného súdu č. k. 10 Cb 372/2002-231 ustanovený znalec Ing. Š. Š.

Dňa 3. februára 2009 ustanovený znalec oznámil súdu, že nemôže v tejto veci podať posudok, keďže konateľ odporcu je jeho dlhoročný priateľ.

Dňa 13. marca 2009 uznesením č. k. 10 Cb 372/2002-235 bol znalec Ing. Š. Š. vylúčený z konania.

Dňa 7. apríla 2009 uznesením č. k. 10 Cb 372/2002-238 bol vo veci ustanovený nový znalec Ing. J. V., ktorému bola uložená lehota na vypracovanie znaleckého posudku 90 dní od doručenia súdneho spisu.

Dňa 23. apríla 2009 znalec Ing. J. V. telefonicky oznámil súdu, že lehota stanovená súdom je preňho z dôvodu vyťaženia neúmerne krátka a v uznesení je niekoľko nejasností, ktoré je potrebné pre účely posudku odstrániť.

Dňa 25. mája 2009 bol znalec vyzvaný, aby oznámil súdu, v akej lehote je schopný vypracovať znalecký posudok, a ktoré nejasnosti je potrebné odstrániť, prípadne doplniť.

Dňa 3. júla 2009 bol znalec vyzvaný, aby sa v termíne od 14. do 17. júla 2009 dostavil na súd pre účely odstránenia ním uvádzaných nejasností, pričom znalec na túto výzvu nereagoval.

Dňa 21. júla 2009 bol znalcovi Ing. J. V. zaslaný spis.

Dňa 8. októbra 2009 sa dostavil na súd znalec Ing. J. V., pričom požiadal, aby bol vylúčený z konania ako znalec z vážnych zdravotných dôvodov a pracovnej vyťaženosti.

Dňa 20. októbra 2009 okresný súd uznesením č. k. 10 Cb 372/2002-256 zmenil svoje skoršie rozhodnutie a namiesto znalca Ing. J. V. ustanovil za znalca Ing. L. B.

Dňa 7. januára 2010 si ustanovený znalec vyžiadal poskytnutie preddavku na znaleckú odmenu vo výške 600 € a zároveň požiadal o odklad termínu odovzdania posudku do 30. apríla 2010 za predpokladu, že mu bude preddavok v krátkej dobe priznaný a doručený.

Dňa 16. júna 2010 uznesením č. k. 10 Cb 372/2002-263 bola uložená účastníkom povinnosť zaplatiť preddavky na trovy spojené s podaním znaleckého posudku.

Dňa 27. júla 2010 bolo uznesenie č. k. 10 Cb 372/2002-263 dané na vymáhanie učtárni.

Dňa 13. augusta 2010 sťažovateľ uhradil preddavok za znalecký posudok.

Dňa 27. augusta 2010 bol na základe uznesenia č. k. 10 Cb 372/2002-275 vyplatený preddavok na účet znalca Ing. L. B. v požadovanej výške 600 €.

Dňa 30. septembra 2010 bol znalec vyzvaný na urýchlené vypracovanie posudku.

Dňa 11. októbra 2010 znalec požiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie posudku do 31. decembra 2010.

Dňa 11. novembra 2010 bol znalec požiadaný, aby urýchlene vypracoval posudok s poukazom na to, že ide o reštančnú vec.

Dňa 24. novembra 2010 bol znalecký posudok doručený súdu.

Dňa 15. decembra 2010 bol znalecký posudok zaslaný účastníkom na vyjadrenie.

Dňa 5. januára 2011 odporca zaslal vyjadrenie k posudku znalca.

Dňa 2. februára 2011 bolo doručené súdu oznámenie o odvolaní plnej moci na zastupovanie navrhovateľov.

Dňa 8. februára 2011 právnemu zástupcovi odporcu a znalcovi boli zaslané na vyjadrenie rovnopisy vyjadrenia sťažovateľa k znaleckému posudku.

Dňa 17. februára 2011 znalec osobne podal stanovisko k vyjadreniu sťažovateľa.

Dňa 22. februára 2011 bol vo veci nariadený termín pojednávania na 23. marec 2011.

Dňa 23. marca 2011 bolo pojednávanie odročené na 16. máj 2011 z dôvodu, že na nový termín bude predvolaný právny nástupca odporcu.

Dňa 18. marca 2011 sťažovateľ podal na súde písomnú zmenu žalobného návrhu.

Dňa 16. mája 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom súd rozhodol rozsudkom o veci samej. Rozsudok bol sťažovateľovi (zároveň ako zástupcovi navrhovateľky 1) doručený 16. júna 2011 a odporcovi na základe fikcie doručenia 19. júna 2011. Keďže odvolanie vo veci podané nebolo, rozsudok v danej veci by mal nadobudnúť právoplatnosť k 5. júlu 2011.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 372/02 došlo k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého

jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci, aj keď ústavný súd nepopiera, že v danom prípade vec pre potrebu súdnoznaleckého dokazovania mohla predstavovať určitý stupeň zložitosti.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmavanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prieťahom. Sťažovateľ neprispel svojím správaním k prieťahom v konaní, hoci je pravdou, že opakovane ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaniach, avšak zo súdneho spisu nevyplynulo, že kvôli jeho neúčasti by mali byť pojednávania zmarené.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a predovšetkým poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania takmer deväť rokov (začaté bolo 15. októbra 2002) je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané (aj keď vec bola viac ako dva mesiace na krajskom súde, za postup ktorého okresný súd nezodpovedá). Okrem uvedeného ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v danej veci neefektívne činný minimálne od 23. apríla 2009, keď napriek tomu, že nedošlo k odstráneniu nejasností, ktoré Ing. J. V. jasne avizoval, menovanému znalcovi bol zbytočne zaslaný predmetný súdny spis, ktorý bol súdu vrátený až 8. októbra 2009. Rovnako bolo treba vytknúť okresnému súdu, že síce 20. októbra 2009 ustanovil posledného znalca v danej veci, avšak účastníkom konania bola uložená povinnosť zaplatiť preddavky na trovy spojené s podaním znaleckého posudku až 16. júna 2010, čo tiež rozhodne prispelo k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní, pretože znalec podmienil vyhotovenie znaleckého posudku až vyplatením preddavku na tieto účely. Tieto skutočnosti však samy

osebe nemuseli zapríčiniť zbytočné prieťahy podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak v kontexte takmer deväť rokov trvajúceho posudzovaného konania ústavný súd tieto okolnosti nemohol prehliadnuť. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní minimálne viac ako jeden rok vo veci nekonal efektívne, pričom toto obdobie neefektívnej činnosti rozhodne nadobudlo charakter zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru) v kontexte neobyčajne dlhého trvania napadnutého konania. Všeobecný súd pritom vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň obrátila osoba so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje (vrátane poriadkových opatrení podľa § 53 Občianskeho súdneho poriadku), napríklad aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca (napr. III. ÚS 111/01, II. ÚS 216/09 a iné). Uvedená neefektívna činnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako jedného roka súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k prieťahom, ktoré neboli spôsobené zložitosťou veci ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu súdu. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 16. mája 2011 bolo v napadnutom konaní vydané rozhodnutie vo veci samej, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 €, pričom poukázal najmä na to, že *„treba poukázať na tú skutočnosť, že aj napriek tomu, že predmetné konanie je právoplatne ukončené v prospech sťažovateľa (po podaní sťažnosti) pohľadávka je v súčasnej dobe nevymožiteľná, pretože nekonštruktívnym konaním súdu sa v priebehu konania umožnilo pôvodnej žalovanej spoločnosti niekoľkokrát pretransformovať“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 1 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 11. apríla 2011, podanie sťažnosti z 11. apríla 2011 a podanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu z 5. augusta 2011). Za tri úkony vykonané v roku 2011 patrí odmena v sume trikrát po 123,50 € a režijný paušál trikrát po 7,41 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 392,73 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011